

un courant de la vengeance", wat wij dus zouden kunnen vertalen: daar is een God, Die leeft, en op dees' aarde vonnis geeft.

Maar hoe het antwoord der historie dan ook voor de vorming van staten en nationale eenheden zoude zijn, dit stond vast, dat met de politiek van Bismarck de revolutiebeginselen voor goed voor heel het leven werden aanvaard. Nu zou het ongeluk het Duitse volk al meer aangrijpen. Wat Frankrijk eertijds was voor Europa, zou nu Duitsland worden.

Men kan zich wel verbeelden, dus zeide Groen een providentieel zending te moeten vervullen, die dan wonderlijk genoeg precies overeen komt met de eigen wenschen, maar men roept dan groote gevaren op.

Het is een last dien geweldigen kamp, dien Groen toen voerde, nog weer rustig na te gaan.

Als gezegd, bij de Duitse geloovigen vond hij geen gehoor.

Het blad van de christelijk politieke partij daar schamperde zelfs: die Nederlanders sind zeker die allersonderbarste „Kostgrüner des lieben Gottes" auf der Erde.

Waarop Groen antwoordde: zulke spot is allerminst argument. Het gaat er mij om de oorzaak en de hachelijkheid van den Europeeschen politieke toestand te waarden in verband met het licht der openbaring en met den grondtoon der eeuw.

En die grondtoon der eeuw werd ook door de Christenen in Nederland niet gezien. Beets schreef een mooi gedicht ter eere van den adelaar Bismarck. „Want de Aadlaar, die nu zweven mag op zijn verbrede vlerken, houdt alle volken in ontzag met dien gedachten vleugelslag, waarin hem God blijft sterken".

Groen, die klagen mocht, bij zijn geloofsgenooten geen weerklank te vinden, antwoordde: als gij uw gedicht „eens dichters profetie" noemt, houde men in het oog dat een poëet niet altijd profet is.

Bij de beoordeeling van adelaars moet op de antecedenten nauwkeurig worden gelet.

Ook Bijderdijk zong eens, nog schooner, van den adelaar: Napoleon I. 1807-1870. „Kan verkeeren! is een les, waarop ook door elken zegerijenden adelaar, indien hij verstandig is, gelet wordt".

Hoe goed is het voor ons nu eens weer na te gaan, hoe, in die dagen van niet dan toejuiching van het succes der

revolutionaire staatkunde, Groen getrouw getuigenis weerkloek. Hoe hij in weerwil van veel hoon en smaad getrouw bleef. Zoodat ten slotte toch menigen die eerst niet hoorde zeide: zou hij gelijk kunnen hebben?

Hadden wij maar gesproken zij nu een dezer dagen Niemöller.

Wie zijn nu nog geen tachtig jaar verder. Wie kreeg gelijk? De man, die naar het Woord des Heeren sprak.

De revolutie, toen zegerijend over heel de linie, zette zich voort tot in onzen tijd, momenten van rust kennend, als zelfs wij nalatig werden om te begrijpen, dat zij geen andere dan boose vruchten hebben kan; wij die een volkenbond toejuichten, terwijl Groen, toen er in 1870 ook van zoo iets sprake was, zeide: Babylon.

En nu? Van Cavour ging het naar Mussolini. Van Bismarck naar Hitler. Waar is het huis Hohenzollern?

En het huis van Savoye waagt zich niet meer in het groot verend Italië.

Duitsland ligt vertreden neer. De wereld is in groote spanning ten opzichte van het kwaad, dat geveerd wordt en dat grooter zal zijn dan dat hetwelk wij pas achter den rug hebben.

Groote realisten, zoo juichte men van de staatslieden der revolutie. Wij letten alleen op het feit en dat beslist, dus zeiden Cavour en Bismarck.

Welnu — thans spreken de feiten ook hun taal.

Het is de taal van Groen.

Het is de causaliteit, die God de Heere wil.

Hij laat Zijn ordonnantien niet straffeloos schenden.

En het humanisme van onze dagen? Eens zoo roemend in de feiten? Het sluit er zijn oogen voor. En richt den blik op een fata morgana.

De lichtspegeling der revolutie. Maar daarvoor had Groen ook een woord. Europa zal, zoo zeide hij, het oog gericht op de lichtspegelingen, die de revolutie het voortvoert aflijden naar een ellende, waarbij vergeleken de revolutie van 1789 slechts kinderspel was. Hij riep terug naar het recht.

Nu is er zeker geen eerbied voor het recht.

En zelfs bij gereformeerde synoden reept de stem voor het recht, dat Godes is, tevergeefs.

Dat is het wat ons benaauwt mag. Maar God de Heer regeert....

MARNIX.

Staatsabsolutisme.

Prof. Severijn schrijft in „De Waarheidsvriend“:

Onder dezen titel schrijft ds Buskes, een van de predikanten, die naar de Partij van den Arbeid overgingen, in Het Vrije Volk (voortzetting van Het Volk), Democratisch-socialistisch Dagblad, van 15 April 1946. Daarbij haalt hij een en ander aan uit de bestrijding van deze Partij, o.a. ook ons artikel: Kan een Christen lid van de Partij van den Arbeid zijn?

Wij hebben daarin o.m. beweerd, dat de politiek van de Partij van den Arbeid moet uitloopen op staatsabsolutisme. Dat een Christen zijn levensovertuiging niet op non-actief kan zetten, om het politieke inzicht van de Partij van den Arbeid te volgen. Dat uit niets is gebleken, dat de Partij van den Arbeid tot een Christelijke levensorde is bekeerd.

Daarentegen merkt ds B. op, dat de Partij van den Arbeid alle staatsabsolutisme verwerpt. Men kan dit moeilijk ernstig nemen. Als socialisme afziet van socialisatie, is het geen socialisme meer. Socialisatie der productiemiddelen is een kenmerkend streven van het socialisme. Hoe wil men nu, dat socialisatie niet tot staatsabsolutisme zou leiden? Het is heusich te naïef om dat te gelooven.

Hoe zou men afzien van socialisatie?

Verwarring.

Ds P. Keizer schrijft in Gron. Kb.:

In 1944 verscheen een kleine brochure onder bovenstaande titel. De ondertitel luidde: „Pleidooi voor den arbeid der Generale Synode". Schrijver Ds J. Dijk, toen-tijd predikant te Winsum. Maar op de laatste bladzijde leest u: „Ondergeteekenden verklaren met bovenstaande in te stemmen en bevelen de lezing er van van harte aan" en dan volgen o.a. K. M. R. van der Beek Doezem, thans Zuidhorn, H. van de Elskamp, Hilversum, J. R. Hommes, Winschoten, H. S. de Jong, Boerakker, L. ten Kate, Stedum, L. Praamsma, Nieuwolda, thans Stadskanaal, J. P. Prins, Sauwerd, J. v. d. Staal, Gorredijk, thans Leens, J. Visscher, Spijk, H. Volten, Haren, thans Enschede en daaronder staat ook Dr P. Prins, Dordrecht, thans Groningen. Dr Prins verklaart dus in 1944 in te stemmen met: „Wij zijn overtuigd op het standpunt der Synode te staan als we het volgende leeren... de doop, aan de kinderen bodend (is) verzegeling van geschonken genade" bl. 2, 4. En op bl. 5: „Wij moeten aanvaarden dat de doop is verzegeling van geschonken genade". En dat is de „leer der kerk" bl. 9.

Dat was in 1944. En thans is het 1946.

Dr Prins schrijft: „Velen uwer zijn nu van ons gescheiden, omdat zij niet accoord konden gaan met: de kinderen te houden voor wedergeboren. Die leer, meenden zij, werd aan de kerken opgelegd". Dr Prins onderstreept zelf: meenden zij! Alsof het niet zoo was!

Maar Prof. Schilder is er toch maar om afgezet, omdat hij o.a. niet kon beloven niets te zullen leeren wat niet volkomen overeenstemming was met deze leer der kerk.

Hoe noemt ge nu zoo iets. Thans doet men alle moeite om die leer van de „geschonken genade bij de doop" weg te werken. Want als het waar was, wat Dr Prins in 1944 voor de leer der kerk uitgaaf en aanbeval (en heeft hij het ooit weer teruggenomen onder schuldbelijdenis?)

dan is dat de leer van de tweedele doop, want als er niets geschonken is aan een niet-uitverkoren kind is zulk een doop een schijndoop. Dr A. Kuiper sprak dan ook eerlijk en rondweg van „schijndoop" in „Voor een distel een mirt" 1891 bl. 46.

Al de predikanten hierboven genoemd leeren in den grond der zaak de tweedele doop, de schijndoop. Zoo tasten zij de realiteit van de doop aan. Zoo werken ze mede aan de ontkerstening van onze jeugd. Ook Dr Prins. Als de doop alleen geschonken genade bezegelt dan is het geen doop waar die inwendige aanwezige genade ontbreekt. Dat is schijndoop. Zoo verliest de doop alle waarde. En dat is erg. Zoo worden de fundamenteen losgewrikt, langzaam, maar zeker!

En nu schrijft Dr Prins: 1905-1942 — Toelichting — Praedivies zijn „opgeheven". Als dat eenige beteekenis zal hebben en niet maar een praatje is, dan beteekent dat dat de „leer der kerk" gewijzigd is? En dat het gehele pleidooi van Dr Prins in 1944 vervallen is? Terwijl de Synode zelf zegt dat de „kerkelijke inhoud van 1905" gehandhaafd is. Behoorde de doopsleer van Dr Prins en zijn collega's soms niet tot de zakelijke inhoud van 1905, maar tot de toekomstigheden „waar het (niet) om gaat"?

O, o, en dan lees je in een Amerikaanse Kerkbode precies het omgekeerde als wat Dr Prins ons wil wijsmaken: „De besluiten van 1905 en 1942 zijn niet prijsgegeven". Rev. H. Keegstra in „De Wachter" 2 April 1946 bl. 222.

Dr v. d. Zanden schreef in de „Groninger Kerkbode" 6 April 1946 „Wat de zakelijke inhoud van „1905" betreft is er dus niets veranderd, maar wat de formulering hiervan betreft, is er wel iets veranderd".

Conclusie: Dr Prins (1944): „Gaaf om de doop als bezegeling van geschonken genade. Dat is de leer der kerk 266 spreekt God. Dat beamen vele (bovengevoemde) predikanten.

Dr Prins (1946): Er is wat „opgeheven" van deze leer der kerk. Mijn belijdenis is veranderd in 1946.

Dr v. d. Zanden: „Wel neen". Amerika: „alles blijft gelijk". Synode 1946: „een beetje andere formulering". Alsof het ons om een paar woordjes ging!

In korten tijd heeft menigen al veel beweringen omtrent de beteekenis der synodale handelingen van ginds in feite teruggenomen, maar de wilsaen worden niet veranderd. En dat is de ellende.

K. S.

VERSLAG DER GENERALE SYNODE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND (ONDERH. ART. 31 K.O.) TE GRONINGEN, III.

Zitting van Woensdag 8 Mei.

Na Dinsdag den geheelen dag in commissies vergaderd te hebben, komt de Synode Woensdagmorgen weer in openbare zitting samen.

Ingekomen is een schrijven van de classis Batavia, waarin deze haar droefheid uitsprekt over de scheuring en een dringend beroep op de synode doet harerzijds alles te doen om de getrokken

scheur te heelen. Dit schrijven wordt gesteld in handen van commissie II.

Een schrijven van de kerk van Amersfoort over immoreele toestanden in gevangenkampen van N. S. B.-kinderen, wordt in handen gegeven van de Deputaten voor correspondentie met de Hooge Overheid.

Voorts is een schrijven ontvangen van den secretaris van H. K. H. Prinses Juliana met dankzegging voor de gezonden gelukwenschen.

Na voorlezing van de acta der laatstgehouden vergadering, is het woord aan Ds M. de Goede als rapporteur over de geestelijke verzorging van militairen. Het rapport bevat een zevental conclusies, waarvan vooral conclusie 4 een breede discussie ontlokt. In deze conclusie adviseert de commissie aan de leden onzer kerken de vrijheid te laten om toe te treden tot de z.g.n. noodgemeenten in Indië, doch hen daarbij ernstig te vermanen trouw te blijven aan hun geloof en doop en toe te zien dat de sacramenten niet ontheiligd worden. De rapporteur wordt in de discussie gesteund door Ds F. A. den Boeft, die als voorzitter van de deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen als adviseur optreedt. Nadat door Prof. Schilder, Ds Bos en Ds Knoop gewezen is op de gevaren die een dergelijk besluit zou meebrengen en door andere sprekers wordt betoogd, dat alleen op deze wijze onze predikanten in de geestelijke verzorging kunnen worden ingeschakeld, wordt op voorstel van den praeses besloten aan de betrokken deputaten op te dragen te onderzoeken of het instituut van veldprediker, zooals het momenteel fungeert, nog aanvaardbaar is en het resultaat van dit onderzoek aan deze synode te rapporteren.

In de zitting van Woensdagavond komt in behandeling het rapport inzake het zoeken van contact met de Christelijke Gereformeerde Kerk. Rapporteur is Ds F. de Vries. Het rapport zegt dat de commissie het streven tot kerkelijk samenleven van alle kerkformaties of groepen, welke zich met woord en daad stellen op de basis van Gods Woord, van de Drie Formulieren van Eenigheid en van de Kerkenordening, van harte wil onderschrijven. Die eenheid zij echter geen onschifbare concentratiezucht ten koste van de Waarheid zonder innerlijke gemeenschap, maar een eenheid gegrond in de prediking der apostelen, waardoor allen die door hun woord in Christus gelooven, doordat ze geheiligd zijn in Gods Waarheid, één zijn.

Het zoeken van kerkelijke eenheid met allen, die in gebondenheid aan Gods Woord en de belijdenis willen leven, is eisch der Heilige Schrift. In dit rapport wenscht de commissie zich te beperken tot de Chr. Geref. Kerk, terwijl een afzonderlijk rapport zal komen over het contact met belijders in de synodocratisch gebonden kerken. De commissie is van oordeel dat de synode goed zal doen deputaten te benoemen en zich te wenden tot de synode der Chr. Geref. Kerk met het verzoek dat zij ook deputaten aanwijze, opdat deze deputaten met elkaar nagaan wat ons verdeeld houdt en wat ons vereenigt en middelen beramen, die kunnen leiden tot opheffing van de kerkelijke verdeeldheid en te zamen tot kerkelijk samenleven. Daarbij worde een verkwijze gevolgd die voorkomt dat de eenheid van boven af zou worden opgelegd. De Synode besluit daarom contact te zoeken met de Christelijke Gereformeerde Kerk, teneinde in den weg van amenspreking of correspondentie middelen te beramen die onder den zegen des Heeren kunnen eiden tot kerkelijk samenleven. Ter uitvoering van dit besluit wende de synode zich tot de synode der Chr. Geref. Kerk en verzoekte haar deputaten te benoemen met opdracht hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te dezer zake voorloopig overleg te plegen en benoeme in afwachting van het antwoord dezer synode ook harerzijds een 8-tal deputaten met zoodanige opdracht.

Aan de bespreking nemen deel de professoren Schilder, Greijdanus en Holwerda, de predikanten P. K. Keizer, B. A. Bos, Hagens, Meulink, Van Dijk, Van Bruggen en de ouderlingen Olthof en Feenstra. Gewezen wordt op de taak der plaatselijke kerken bij het zoeken van het contact, terwijl ook ter sprake komt het rapport, uitgebracht aan de synode van 1937, bevattende een breeder omschrijving van de gronden, waarop het antwoord van de Chr. Geref. Kerk, synode 1934, aan de Gereformeerde Kerken rust. Betoogd wordt dat de gewijzigde situatie tot gevolg heeft dat dit rapport noch dogmatisch, noch historisch en ten deele ook niet praktisch meer actueel is. Sommige sprekers dringen aan op bespoediging.

De conclusies worden tenslotte ongewijzigd door de synode aanvaard.

Zittingen van Donderdag 9 en Vrijdag 10 Mei.

Na voorlezing der acta bepleit Prof. Schilder het stichten van een kerkelijk bureau dat elken dag zorg draagt voor de vermenigvuldiging van alle stukken (acta, conclusies enz.) terwijl door oud. A. Schilder daaraan het voorstel wordt toegevoegd

de acta zo voorstellen

Ds F. A. curatorium over de ha reert de j. Greijdanus leges voor er een nie Door hem wijzigd reg

Ds Smel het gewijz het curato rapport vo naar de co

In de m met de bes II inzake d hebbende s Vonk uitg wijzen dat van het ra tigheidsve verheugen stoots uit

Het rapp bestudeerin deze synod destijds ge nitieve uit wilde in de onrust weg catie-formu wilde aants ruststelling digheid in l te voorkom

Dat de t daan heeft een pacifico vestigd doe schied, wa geoeftend z ring tot ve Trouwens schrift niet bedoeld.

Dit vast door tevens niet van ee maar van beroering b

Een dier kan men n zegt de com verklaring vroegste ge fessie gedr bondenheid geheel of gedachten s lijke vergad of mogen r

Ten twee de Utrecht waaruit de worden, in denis geweld haar eigen een kerkelij

Ten derde „1905" we kend wordes aanleiding b reformeerde zij Gereform

En ten v zulk een ver lijk is gewe heden door aanwezige, w

Dan volgt synode met stemmen we

Wij geven na de wijzig

De genera ken in Nede 1946;

gehoord d te spreken kerken bind node van 19

genaamde „naamde „ee

naamde „on naamde „on

Instemmer art. 124) m

door de te d adviseerende

nodig noch